

N:o 56.

Af Herr Olof Larsson: Angående underdånig anhållan hos Kongl. Maj:t om tillsättande af en Komité för behandling af frågan om statsförvaltningens förenklade.

Frågan om en förenklad administration är icke ny. Nästan vid hvarje riksdag under detta århundrade har den, i en eller annan form, återkommit, utan att ännu finna nöjaktig lösning. På sednare tiden i synnerhet har frågan vunnit en sådan lifaktighet, att den numera icke kan falla. Folket, tryckt af hårda skattebördor och underkastadt försakelser och umbäranden, hvarom den icke gerna kan hafva någon aning, som icke sett förhållandet på närmare håll, börjar nemligen på att begära, för att icke säga fordra, att en allvarlig undersökning verkställes, huruvida icke statsmaskineriet må kunna genom en lämplig anordning så förenklas, att de fördelar, som med statsförvaltningen åsyftas, måtte kunna vinnas genom mindre betungande uppoffringar och skattebördorna följaktligen förminsas, på samma gång en enklare behandling af ärendena skulle bidra till deras skyndsammare afgörande och minskade kostnader för den enskilde rättsökanden.

Sättet huru en lämplig reorganisation af statsförvaltningen i dess olika delar må kunna åvägbringas kan icke antydast med några få ord eller ens inom det utrymme, man lämpligen kan gifva åt en motion. Dessutom erfordras, för att härom kunna med tillförlitlighet yttra sig, vidtomfattande och sakrika undersökningar, som öfverstiga måttet af en enskild motionärs krafter och insigter. Minst bör man vänta af mig, som icke haft tillfälle att djupare intränga i statsförvaltningen, att kunna så utreda frågan, att dess lösning i någon verksammare mån deraf kan förantedas.

På samma gång jag villigt erkänner detta, uttalar jag ock min lifliga och fasta öfvertygelse att någonting för frågans ändamålsenliga lösning måste göras. Det är mig visserligen ej obekant att, i anledning af den underdåniga skrifvelse, som 1868 års Riksdag till Kongl. Maj:t i ämnet aflät, vederbörande embetsverks utlåtanden blifvit infordrade. Denna åtgärd synes mig ej vara för ändamålet tillfyllest-

görande, ty, med all aktning för embetsverkens sakkännedom, kan man dock icke, af rätt naturliga skäl, vänta att något embetsverk liksom skulle skriva sin egen dödsdom. Förhållandena i afseende å förevarande fråga äro emellertid af beskaffenhet att erfordra en öfver alla enskilda intressen höjd, på sakförhållanden grundad och af fosterlandskärlek ledd noggrann undersökning, för hvars verkställande en komité torde vara nödvändig och denna komité borde, enligt min åsigt, vara så sammansatt att, på samma gång deri icke saknades den upplysning och sakkännedom, som af kunnige och erfarne embetsmän borde kunna förväntas, flertalet bestode af män, tagne ur andra samhällsklasser, inom eller utom Riksdagen, hvilka gjort sig kända för att nitälska för denna viktiga frågas lösning. Denna komité borde, enligt min tanke, erhålla ett ganska vidsträckt fält för sin verksamhet. Jag vill blott exempelvis, och utan anspråk på att hafva träffat det absolut rätta, derom här nämna något.

Arbetsmetoderna inom embetsverken äro, så vidt jag förstår bedöma, alldeles för vidlyftiga och föråldrade. Inom näringarne göra nya upptäckter inom naturvetenskaperna det nödvändigt, att ständigt tillegna sig nya arbetsmetoder, och den, som i en näring nu vill fortgå alldeles på samma sätt som under fars och farfars tid, går otvifvelaktigt sin undergång till mötes. Inom embetsverken deremot fortgår man ännu i dag nästan på samma sätt, som för öfver 2:ne sekler tillbaka. Jag vill icke förneka att en stor del af våra tjänstemän äro ganska flitigt sysselsatte, men deraf följer icke nödvändigheten att bibehålla samtliga tjänstebefattningar vid de äldre statsinstitutionerna, under det nya institutioner uppkomma, vid hvilka nya tjänstemän måste anställas. Staten är en levande organism, hvilken för sitt välbefinnande har lika stort behof att afsöndra från sig förbrukade, gagnlösa delar, som att upptaga nya beståndsdelar. Arbetsmetoderna skulle, enligt min tanke, kunna så förenklas och tjänster sammanslås med hvarandra, under det andra helt och hållet indragas, att tjänstemännens antal på det hela skulle blifva mycket mindre än hittills. Derigenom kunde ske en besparing icke blott i medel, till lättnad för de skattdragande, utan äfven uti intellektuella krafter, som nu gämlöst förspillas inom embetsverken i stället för att egnas åt näringarne, till hvilkas höjande dessa intellektuella krafter utan tvifvel skulle i sin mån bidraga.

Vid den undersökning, som af komiterade borde företagas, torde vidare böra komma under öfvervägande, huruvida icke häradsskrifvarejänsterna, efter det räntan och tionden nu blifvit förvandlade till en fix penningeskatt, hvars debitering ej medför mycket besvär, kunde indragas och göromålen öfverflyttas å landskontoren, hvilkas nuvarande personal i sådant fall möjligen behöfde något förstärkas; huruvida icke några embetsverk, särdeles post- och telegrafverken, kunde under gemensamma chefer förenas samt föreståndarebefattningarne för telegrafstation och postkontor i allmänhet sammanslås; om icke protokollsföringen kunde upphöra i alla de ärenden, der beslutet ej behöfver intagas i protokollet eller expedieras genom protokollsutdrag och der skiljaktiga meningar vid afgörandet icke heller förefinnas, utan en särskild, enhälligt

fattad resolution, utslag, dom eller anordning etc. utfärdas; huruvida metoden att inom embetsverken remittera målen till utredning af annan person, än som deltagar i deras afgörande, kan vara lämplig och bidra till ärendenas skyndsamma afgörande; huruvida genom renskrifnings- och andra likartade göromåls anförtröende åt andra än tjänstemän, eller ock genom andra åtgärder, några och i sådant fall hvilka tjänstebefattningar med pensionsrätt skulle kunna indragas; huruvida aflöningen vid alla embeten och tjänster är afpassad i skäligt förhållande till göromålen och om någon nedsättning i de högre lönerna ej kan ega rum, eller pensionsrätten upphöra för dem, som uppbära så hög aflöning att någon besparing till betryggande af ålderdomen derå bör kunna göras.

Dessa och flera andra viktiga frågor böra, enligt mitt omdöme, utgöra föremål för en noggrann och oväldig undersökning. Jag får därför vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t, för utredande af ofvanberörda och andra dermed gemenskap egande frågor, angående statsförvaltningens förenkling i dess olika grenar, till besparing i utgifterna och en lämpligare anordning af göromålen, täcktes förordna en komité af män inom eller utom Representationen, till det antal Kongl. Maj:t kan finna lämpligt.

Om remiss till behörigt Utskott anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1870.

Olof Larsson,
från Örebro län.